

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Кафедра педагогіки та менеджменту освіти

“Затверджую”
Завідувач кафедри педагогіки та
менеджменту освіти д.п.н., професор
Радул В.В.

“30” серпня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ПП 2.02)
ПЕДАГОГІКА (Загальна педагогіка)**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 014 Середня освіта (Природничі науки)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Природничі науки)

Факультет математики, природничих наук та технологій

Форма навчання денна

2021– 2022 навчальний рік

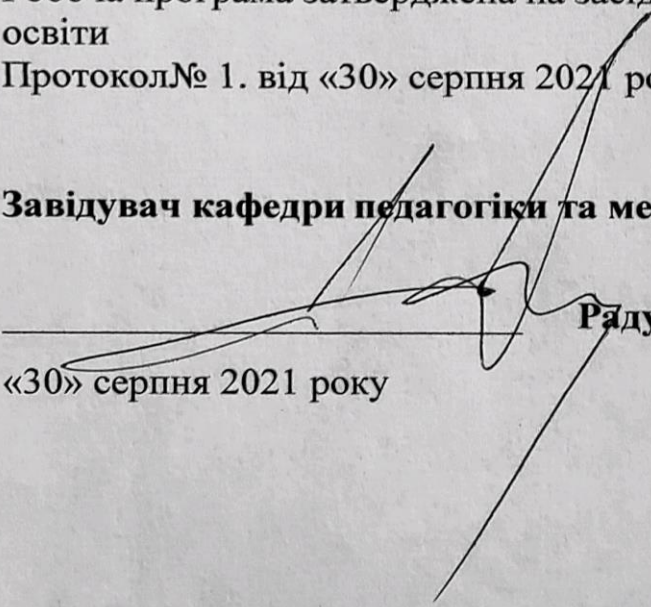
Робоча програма з курсу «Педагогіка» для студентів спеціальності 014
Середня освіта, освітньої програми: Середня освіта (Природничі науки) – 30 с.
«30» серпня 2021 року.

Робочу програму розробила Кравцова Тетяна Олександрівна, кандидат
педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та менеджменту
освіти

Протокол № 1. від «30» серпня 2021 року

Завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Радул В.В.

«30» серпня 2021 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна
Розділів – 4	014 Середня освіта (Природничі науки) Спеціальність:	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин – 150 годин		Семестр 3-й
		Лекції
		22 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		Не передбачено
		Самостійна робота
		98 год.
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить :

Для денної форми навчання – 52/98

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогіка» – одна із складових цілісної психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів, яка покликана сприяти оволодінню ними теоретичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками, необхідними для ефективної роботи у новій українській школі. Вона є провідною дисципліною у загальній системі загально педагогічної підготовки студентів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях з курсів «Психологія» та «Вікова фізіологія та валеологія».

Оволодіння теоретичними основами, вміннями і навичками організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін: «Методика навчання природничих наук основної школи (фізика, хімія, біологія)» та для проходження здобувачами вищої освіти навчальної та виробничої педагогічної практики.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох розділів:

1. Загальні основи педагогіки.
2. Дидактика – теорія освіти та навчання.
3. Теорія виховання.
4. Управління педагогічними системами.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка» є: забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя, вихователя в закладах середньої освіти України; формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості, розвиток професійної спрямованості, педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога нової української школи.

Основні завдання курсу:

- забезпечувати ґрунтовне засвоєння студентами основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики);
- розвивати аналітичне педагогічне мислення студентів, формувати уміння вивчати та пояснювати педагогічні явища та процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формувати у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності;
- забезпечувати оволодіння студентами ефективними шляхами впливу на розвиток особистості;
- формувати у студентів дослідницькі уміння, досвід роботи з підручниками, навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації;
- стимулювати студентів до систематичної самостійної навчальної праці, посилювати мотивацію саморозвитку педагогічних здібностей;
- виховувати у майбутніх педагогів відповідальне ставлення до професійного навчання та самовдосконалення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «педагогіка» студенти **повинні знати:**

- ключові поняття педагогічної науки;
- історію виникнення, становлення педагогіки як науки, стан її сучасного розвитку та актуальні проблеми;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори, що впливають на її формування і розвиток;
- внутрішні та зовнішні чинники ефективного розвитку та соціалізації учнів;

- сучасний зміст та функції педагогічної діяльності, шляхи досягнення вершин педагогічної майстерності;
- особливості національної системи виховання, шляхи її реалізації педагогічній практиці;
- специфіку процесів навчання та виховання як педагогічного явища, їх закономірності, особливості організації в різних типах освітніх закладів;
- принципи, форми, методи, засоби ефективного виховання учнівської молоді;
- чинники, що визначають сучасні цілі та зміст процесу виховання учнівської молоді;
- роль і місце виховуючого середовища закладу освіти у формуванні всебічно розвинутої особистості учня відповідно до його потреб, інтересів, здібностей та суспільних вимог;
- національну своєрідність виховного процесу в сучасному освітньому середовищі;
- сутність дидактики як галузі педагогіки, що досліджує теорію освіти та навчання;
- своєрідність двосторонньої, партнерської взаємодії вчителя й учнів в процесі навчання й виховання, її суттєві особливості, закономірності та специфіку організації освітнього процесу з урахуванням особливих потреб учнів;
- принципи, форми, методи, засоби процесу навчання;
- чинники, що визначають сучасні цілі та зміст процесів виховання, навчання та освіти учнівської молоді, з урахуванням особливих потреб учнів;
- шляхи підвищення ефективності управління педагогічними системами;
- зміст основних державних документів, що стосуються системи освіти в Україні взагалі та загальної середньої освіти зокрема;
- розуміти соціальну роль освіти у вирішенні глобальних проблем людства;
- механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання;
- напрямки і засоби професійного самовдосконалення.

Студенти повинні вміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями курсу, систематизувати зміст базових понять;
- аналізувати сучасні тенденції реформування і адаптації системи загальної середньої освіти до умов життя (суспільства), що постійно змінюються;
- характеризувати наукові уявлення про закономірності педагогічного процесу, а також обґрунтовувати модель взаємодії «учитель-учень» на основі педагогіки партнерства в середині системи загальної середньої освіти та за її межами;
- виявляти основні складові структури педагогічної діяльності та бачити себе суб'єктом цієї діяльності;
- визначати оптимальні методи, засоби, форми навчання та виховання відповідно до педагогічної ситуації та з урахуванням особливих потреб учнів.
- аналізувати ефективність педагогічних умов розвитку особистості учня в процесі навчання та виховання;
- бачити шляхи реалізації гуманної позиції учителя в розумінні мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- оперувати механізмами використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання учнів;
- користуватися елементами педагогічної техніки щодо керування своєю власною поведінкою та системою взаємодій «учитель-учень»;
- користуватися основними шляхами та засобами професійного самовдосконалення;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, реалізовувати творчий підхід до визначення педагогічних дій у

нестандартних ситуаціях, уміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей та принципів навчання і виховання;

- зіставляти різні підходи в процесі полеміки, виявляти здатність аргументувати та відстоювати свою позицію, власну думку про те чи інше педагогічне явище чи процес;

- користуватися довідковими матеріалами, критично аналізувати матеріал згідно сучасних тенденцій розвитку загальної середньої освіти в Україні.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та природничих наук, фізики, хімії, біології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальних компетентностей:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення, зберігання, аналізу перетворювати і передавати інформації з різних джерел природничого характеру, критично оцінюючи її.

ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Предметних (спеціальні фахові) компетентностей:

ФК4. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК5. Здатність до організації і проведення освітнього процесу з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК6. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ФК7. Здатність до організації і проведення позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК8. Здатність до рефлексії та самоорганізації професійної діяльності.

ФК10. Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів середньої школи.

ФК12. Розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення глобальних проблем, враховуючи позитивний потенціал та ризики використання надбань природничих наук, фізики, хімії, біології, техніки і технологій для добробуту людини й безпеки довкілля.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН31. Знає і розуміє вимоги освітнього стандарту і освітньої програми інтегрованого курсу «Природознавство» в основній школі, а також способи інтеграції природничих знань у шкільних курсах кожної із природничих наук та інтегрованих курсів природознавства.

ПРН34. Знає основні психолого-педагогічні теорії навчання, інноваційні технології навчання природничих наук, фізики, хімії, біології, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН35. Знає форми, методи і засоби контролю та корекції знань учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН36. Знає зміст та методи різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРНУ5. Проектує різні типи уроків і конкретну технологію навчання природничих наук, фізики, хімії, біології та реалізує їх на практиці із застосуванням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, розробляє річний, тематичний, поурочний плани

ПРНУ6. Застосовує методи діагностування досягнень учнів з природничих наук, фізики, хімії, біології, добирає й розробляє завдання для тестів, самостійних і контрольних робіт, індивідуальної роботи.

ПРНУ7. Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед за допомогою інформаційних, цифрових і хмарних технологій.

ПРНУ10. Застосовує методи навчання природознавства, методика систематизації знань про природу, позаурочні форми організації навчання природознавства, засоби навчання природознавства.

ПРНУ11. Дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України, усвідомлює необхідність їх дотримання.

ПРНК1. Володіє основами професійної мовленнєвої культури при навчанні природничих наук, фізики, хімії, біології в школі.

ПРНК2. Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства та екологічної безпеки і шляхи вирішення глобальних проблем людства.

ПРНА1. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.

ПРНА2. Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

Програма підготовлена для студентів, де зміст кожного розділу виконує конкретні функції, де кожен розділ є органічною складовою єдиного інтегрованого курсу. Вона забезпечує методологічну, науково-педагогічну й практичну підготовку студентів до творчої професійної праці в закладі загальної середньої освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Педагогіка як наука. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.

Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної науки). Джерела педагогічної науки. Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична. Педагогіка як наука і мистецтво.

Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки: загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика (теорія навчання), організація та управління педагогічним процесом. Вікова педагогіка (дошкільна та шкільна педагогіка), спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія), соціальна педагогіка (сімейна педагогіка, перевиховання дітей, що мають проблеми), професійна педагогіка (педагогіка вищої школи, підвищення кваліфікації та перекваліфікація робітників народного господарства, навчання літніх людей), порівняльна педагогіка,

етнопедагогіка.

Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про народну педагогіку. Джерела і складові частини народної педагогіки.

Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.

Зміст та сутність науково- педагогічного дослідження. Методологія наукових досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Завдання науково-педагогічних досліджень на сучасному етапі розвитку освіти.

Класифікація методів науково-педагогічних досліджень (загальнонаукові, теоретичні, емпіричні).

Загальна характеристика методів педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення передового досвіду; вивчення документації та учнівських праць, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості.

Поняття про «особистість», «індивідуальність» в педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості.

Фактори та умови розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Соціалізація як результат впливу середовища на особистість. Виховання – визначальний чинник формування особистості.

Роль діяльності (активності) і спілкування у розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання, навчання і розвитку, активна позиція особистості та її роль у процесі розвитку і виховання. Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання.

Врахування вікових особливостей та особливих потреб школярів при організації та здійсненні процесів виховання, навчання, розвитку.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Виховання як педагогічний процес та суспільне явище.

Ієрархія цілей виховання. Суспільна зумовленість мети виховання та навчання підростаючого покоління. Всебічний і гармонійний розвиток особистості як загальна мета виховання. Специфіка мети виховання учнівської молоді в сучасній системі загальної середньої освіти.

Поняття про освітній процес, педагогічний процес, навчально-виховний процес. Цілісність та системність педагогічного (освітнього) процесу. Спільні та специфічні сторони процесів виховання, навчання та розвитку як складових освітнього процесу: цілі, завдання, зміст, форми і методи.

Закономірності, етапи педагогічного процесу. Демократизація, гуманізація і гуманітаризація педагогічного процесу. Оптимізація та інтенсифікація навчально-виховного процесу.

Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі.

Суспільна зумовленість виникнення і становлення педагогічної професії. Специфічні особливості педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до особистості педагога та його підготовки. Вчитель нової української школи.

Зміст професійної діяльності та функції педагога: конструктивна, комунікативна, організаторська, гностична.

Система педагогічної діяльності: викладання, виховання, класне керівництво, діяльність із професійного самовдосконалення, управлінська, організаторська, методична, позашкільна, науково-дослідна.

Поняття про педагогічну майстерність, педагогічну компетентність, педагогічну техніку, педагогічні здібності та гуманістичну спрямованість педагогічної діяльності.

Розділ 2. ДИДАКТИКА – ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання.

Виникнення і розвиток дидактики як складової педагогіки, що вивчає проблеми освіти та навчання. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, процес навчання, викладання, учіння, знання, уміння, навички.

Стан та завдання теорії навчання. Взаємозв'язок загальної теорії навчання (дидактики) і методик викладання окремих предметів з основ наук. Українська народна дидактика. її мета, завдання, зміст.

Тема 7. Суть та структура процесу навчання.

Сутнісні характеристики процесу навчання. Основні функції процесу навчання: освітня, розвиваюча, виховна. Структурні компоненти навчального процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий, операційно-діяльнісний, контроль-регулюючий, оцінно-результативний. Взаємозв'язок усіх елементів навчального процесу.

Суперечності та рушійні сили процесу навчання. Мотивація учіння школярів; формування навчальних інтересів; пізнавальні інтереси в навчанні.

Двосторонній характер процесу навчання. Стимулювання, організація зворотного зв'язку (контроль, аналіз результатів навчання та розвитку учнів).

Структура процесу засвоєння знань, умінь, навичок: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці.

Структура викладання як цілеспрямованої діяльності педагога в процесі навчання.

Тема 8. Закономірності та принципи навчання.

Поняття про закономірності навчання, основні закономірності процесу навчання.

Визначення принципів навчання як вихідних положень, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності учителя.

Основний закон дидактики. Сучасна система дидактичних принципів: принцип виховного навчання; принцип розвивального навчання; принцип науковості; принцип доступності навчання; принцип зв'язку навчання з життям, теорії з практикою; принцип наочності навчання; принцип систематичності, системності, послідовності, наступності навчання; принцип цілеспрямованості та мотивації навчання; принцип активності та самостійності учнів у навчанні; принцип свідомості й міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип індивідуального підходу у процесі навчання; принцип оптимізації навчального процесу.

Принципи навчання, що виникли під впливом народної дидактики: гуманістичний характер навчання; послідовність і систематичність навчання; навчання на загальнолюдських цінностях, на кращих традиціях і обрядах народу України, навчання моралі і вірувань пращурів, на етнографічних особливостях попередніх поколінь; навчання в навіюванні, спонуканні, заохоченні та ін. Народна мудрість про принципи навчання.

Тема 9. Зміст освіти

Поняття про зміст освіти. Суспільно-історичний характер змісту освіти.

Джерела та чинники формування змісту освіти. Структура змісту освіти.

Чинники, що зумовлюють постійне оновлення змісту освіти. Критерії відбору змісту загальної середньої освіти.

Модернізація змісту освіти в сучасній школі відповідно до Національної стратегії розвитку освіти до 2021 року, Концепції «Нова українська школа». Ключові компетентності учнів нової української школи (ст 12. Закону України «Про освіту» (2017 р.)

Документи, що визначають зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт базової середньої освіти в межах реалізації затвердженої в 2016 році Концепції «Нова українська школа». Структура навчального плану та навчальної програми. Підручники та навчальні посібники, їх функції та структурні компоненти.

Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.

Сутність, основні функції методів навчання. Прийоми як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація на основі цілісного підходу до процесу навчання (за Ю. Бабанським). Характеристика методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Поняття про інтерактивні методи навчання. Поняття про технології навчання. Сучасні технології навчання.

Поняття про засоби навчання, їх характеристика та застосування в навчальному процесі. Використання інформаційно-комунікативних засобів навчання у навчальному процесі. Умови оптимального вибору методів і засобів

навчання. Академічна свобода та творчість педагога у виборі методів та засобів навчання в умовах НУШ.

Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.

Поняття про форми організації навчання. Генеза організаційних форм навчання. Форми організації пізнавальної діяльності учнів: фронтальні, групові та індивідуальні.

Характеристика класно-урочної системи, її переваги, недоліки та шляхи удосконалення.

Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку.

Характеристика позаурочних форм навчання.

Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.

Поняття контролю та його значення у навчально-виховному процесі. Функції контролю і оцінювання результатів навчання учнів в умовах НУШ. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів.

Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь та навичок. Види, форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів. Майстерність та такт учителя у процесі моніторингу, діагностики, контролю навчальних досягнень учнів.

Розділ 3. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.

Теорія виховання як складова частина педагогічної науки. Поняття про процес виховання як складову освітнього процесу. Сутнісні характеристики процесу виховання. Сучасні підходи до організації процесу виховання учнівської молоді: системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, компетентнісний та інші.

Особливості процесу виховання: цілеспрямованість, двосторонність, багатофакторність, варіативність результатів, віддаленість результатів, тривалість, комплексність, багатоступеневість.

Мета виховання в новій українській школі – формування всебічно розвиненої особистості, патріота, іноватора.

Структурні компоненти виховання як діяльнісного процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий; операційно-діяльнісний; контрольню-регулюючий; оцінювально-результативний.

Етапи виховного процесу за критерієм їх послідовності та відповідних педагогічних дій: формування знань (ознайомлення із загальними нормами і вимогами, їх усвідомлення); формування ставлень (почуттів); формування поглядів і переконань; формування навичок і звичок поведінки (загальної спрямованості особистості).

Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Рушійні сили виховного процесу. Зовнішні та внутрішні протиріччя. Критерії вихованості.

Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання.

Механізми виховання як шляхи розвитку мотиваційно-ціннісної сфери особистості в процесі оволодіння нею соціального досвіду. Психологічні механізми, які складають основу розвитку мотиваційної сфери особистості: ідентифікація; емоційне обумовлювання; наслідування; мотиваційне опосередкування; конформність; вживання в соціальну роль; підтримування внутрішньої узгодженості поглядів.

Закономірності процесу виховання і їх роль у визначені норм, які регламентують структуру, зміст і методичку організації виховання.

Система принципів виховання. Цілеспрямованість виховання. Суспільна спрямованість виховання. Опора на позитивне у вихованні. Гуманізація виховання. Демократизація виховання. Природо відповідність у вихованні, диференціація та індивідуалізація виховного процесу. Особистісний підхід у вихованні. Зв'язок виховання з життям, виховання в діяльності. Свідомість і активність учнів у процесі виховання, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й активністю школярів. Виховання в колективі. Єдність педагогічних впливів.

Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання

Поняття про методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання. Взаємозв'язок методів, прийомів та засобів виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання. Умови оптимального вибору методів виховання.

Класифікація методів виховання, в основу якої покладено цілісну структуру діяльності особистості. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Характеристика методів стимулювання поведінки і діяльності особистості. Характеристика методів самовиховання.

Форми організації виховання, та їх класифікації.

Тема 16. Виховання особистості в колективі.

Поняття про дитячий колектив, та його вплив на формування особистості учня. Проблеми особистості і колективу. Види дитячого колективу, його ознаки та структура. Основні типи колективів.

Динаміка розвитку колективу. Поняття про актив. Органи самоврядування та лідера, як ознаки розвитку колективу. Характеристика стадій розвитку колективу. Зміст та напрями діяльності педагога, щодо згуртуванню колективу на різних стадіях розвитку дитячого колективу.

Фактори розвитку колективу. Педагогічна вимога. Система перспективних ліній, традицій колективу. Принципи паралельної дії і єдності педагогічних вимог. Проблеми дитячого колективу, його навчання та виховання. Гармонія розвитку колективу та особистості.

Система учнівського самоврядування.

Характеристика існуючих дитячих та юнацьких формальних та не формальних організацій, їх завдання, напрямки діяльності.

Тема 17. Зміст виховання.

Поняття змісту виховання сучасних учнів. Цінності, які є визначальними в змісті виховання згідно Основних орієнтирів виховання учнів, концепції «Нова українська школи», Закону України «Про освіту», Закону України «Про загальну середню освіту».

Основні напрями виховання учнівської молоді.

Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.

Сутнісні характеристики морального виховання. Мета та завдання морального виховання. Єдність загальнолюдських і національних цінностей у моральному вихованні. Зміст морального виховання в сучасній українській школі. Критерії моральної вихованості.

Шляхи морального виховання учнів у освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти. Засоби морального виховання.

Народна мораль, засвоєння її у процесі залучення дітей до праці, дотримання традицій, звичаїв, участі у обрядах тощо. Моральне виховання і релігія. Основи статевого виховання учнів.

Поняття про естетичне виховання, його основні завдання. Естетичне виховання як складова духовної культури. Шляхи і засоби естетичного виховання у навчальній, позакласній і позашкільній роботі. Форми і методи естетичного виховання. Естетичне виховання на народних традиціях, національному мистецтві, музиці, фольклорі.

Взаємозв'язок між естетичною культурою та естетичним розвитком особистості. Поняття про естетичний смак, естетичний ідеал.

Шляхи естетичного виховання. Засоби естетичного виховання

Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.

Національна своєрідність виховання. Патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні напрями виховання учнів, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (patria) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Мета, завдання, зміст національно-патріотичного виховання відповідно до «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (2015р.). Системна організація військово-патріотичного виховання учнівської молоді. Принципи патріотичного виховання. Національна самосвідомість. Почуття патріотизму. Шляхи реалізації патріотичного виховання дітей та молоді.

Шляхи формування громадянської культури у навчанні й поза навчальній діяльності. Методи, форми, засоби громадянського виховання.

Свідома дисципліна, обов'язок і відповідальність – важливі моральні якості особистості. Виховання свідомої дисципліни. Завдання і зміст правового виховання. Форми і методи правового виховання. Значення правового виховання в попередженні правопорушень серед учнівської молоді.

Формування правової культури особистості як умова розвитку правосвідомості особистості. Зміст та завдання правового виховання.

Взаємозв'язок між правовою культурою особистості та розвитком ціннісних орієнтацій особистості.

Критерії сформованості правової культури учнів. Методи, форми, засоби правового виховання.

Правопорушення неповнолітніх та причини їх виникнення. Попередження правопорушень (профілактика відхилень поведінки учнів у школі, громадських місцях, сім'ї). Подолання першопричин правопорушень неповнолітніх. Особливості виховної роботи з дітьми, схильними до правопорушень. Участь громадськості у вихованні дітей та формуванні національної свідомості особистості.

Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра.

Розумове виховання школярів. Завдання розумового виховання. Формування культури розумової праці як мета розумового виховання. Інтелектуальні сили особистості. Сутність пізнавального інтересу. Шляхи оволодіння учнями основними розумовими операціями: аналіз; синтез; порівняння; класифікація; узагальнення. Інтелектуальні уміння: загальні та спеціальні. Розвиток мислення взагалі і його окремі види: діалектичне; логічне; абстрактне; узагальнене; категоріальне; теоретичне; індуктивне; дедуктивне; алгоритмічне; творче; системне.

Формування світогляду як провідного завдання виховання базової культури особистості. Поняття світогляду як узагальнену систему поглядів, переконань, ідеалів, у яких людина виражає своє ставлення до оточуючого її природного і соціального середовища, самої себе. Структура світогляду: знання; погляди; переконання; вчинки, дії людини.

Види світоглядів: буденний; релігійний; науковий. Народний світогляд як джерело формування наукового світогляду.

Шляхи формування світогляду школярів. Критерії розумового виховання.

Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації.

Зміст та завдання трудового виховання. Виховання працьовитості як важливий аспект морального формування особистості. Ознаки працьовитої людини. Принципи трудової підготовки.

Етапи трудової підготовки школярів. Види діяльності учнів. Вимоги до організації праці учнів.

Методи, форми, засоби трудового виховання.

Вікові відмінності в трудовому вихованні школярів.

Зміст профорієнтації учнів. Компоненти профорієнтації учнів: профінформація, профконсультація, профвідбір, профадаптація.

Економічне виховання, його завдання, форми та методи здійснення.

Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.

Поняття фізичного розвитку і виховання. Оздоровчі, освітні і виховні завдання фізичного розвитку. Зміст і засоби фізичного виховання. Народно-педагогічні засоби фізичного загартування підростаючого покоління. Форми і методи фізичного розвитку школярів. Організація здорового способу життя дітей в сім'ї і школі. Позакласна і позашкільна фізкультурно-оздоровча діяльність дітей.

Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів.

Зміст педагогічної діяльності класного керівника. Професіограма класного керівника. Функції класного керівника: виховна; розвиваюча; організаторська; стимулююча; діагностична; соціальна; координаційна; методична. Права і обов'язки класного керівника.

Напрями організаційно-педагогічної діяльності класного керівника: вивчення учнів; формування виховуючого колективу; координація педагогічних вимог вчителів-предметників; налагодження педагогічної взаємодії з батьками і громадськістю.

Планування як спільна діяльність класного керівника, учнів і дорослих щодо визначення цілей, змісту й способів організації виховного процесу. Вимоги до плану роботи класного керівника. Види планування: перспективне; оперативне; поточне. Структура плану. Форми планів: план-графік; план-сітка; календарний; циклічний.

Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта.

Загальне поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання цілісної особистості. Завдання, зміст і основні принципи позакласної роботи з школярами. Різноманітність масових, групових та індивідуальних форм позакласної роботи. Впровадження позакласної діяльності школярів, що побудована на давніх українських традиціях.

Позакласна виховна робота, її форми: класна година, етична бесіда, дискусія, дебати, масові свята, виставки змагання, конкурси, олімпіади та ін.

Технологія підготовки і проведення колективної творчої справи (КТС). Характеристика дитячих громадських організацій.

Позашкільні навчально-виховні заклади і основні напрямки їх діяльності. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання: палаци та будинки дитячої творчості, дитячо-юнацькі центри міжнародного співробітництва, дитячі театри, центри науково-технічної творчості, школи образотворчого мистецтва, центри юних техніків, дитячо-юнацькі спортивні школи, дитячі бібліотеки. Формальні та неформальні групи. Взаємозв'язок позакласної і позашкільної роботи.

Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.

Сім'я, родина як специфічна педагогічна система. Виховна функція сім'ї.

Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Вплив атмосфери сімейного життя, її ставлення до праці, трудового укладу, загальної культури, рівня педагогічної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини.

Єдність педагогічних вимог сім'ї й школи як необхідна умова ефективного виховання учнівської молоді. Основні принципи педагогіки партнерства в системі взаємодії вчителя та батьків учнів. Сучасні форми, методи ефективної взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді. Шляхи підвищення педагогічної культури батьків учнів.

Сталі (традиційні) народно-педагогічні погляди на сім'ю і виховання дітей в родині. Основні народно-педагогічні традиції сімейного виховання дитини.

Відповідальність батьків за розвиток дитини.

Нетрадиційні форми роботи з батьками (організація консультпунктів з проблем сімейного виховання, конференції батьків по обміну досвідом організації раціонального дозвілля дітей різних вікових груп, семінари–практикуми по відродженню національних традицій в сім'ях, вихідний день в школі разом з батьками і дітьми та ін.) у поєднанні з традиційними (народні університети педагогічних знань для батьків, педагогічний всеобуч та ін.).

Розділ 4. УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні.

Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Поняття про педагогічний менеджмент.

Управління педагогічними системами. Загальні принципи управління педагогічними системами. Управління педагогічними системами як різновид соціального управління. Функції управління педагогічними системами.

Сутність системного підходу в управлінні системою освіти. Принципи управління. Особливості демократизації управління у системі освіти. Ієрархія органів управління системою освіти.

Поняття про систему освіти. Соціально-економічні і педагогічні фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Структура і принципи побудови системи освіти в Україні.

Характеристика законодавчих, нормативних документів, на основі яких функціонують заклади освіти в Україні: Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту», Закон «Про вищу освіту», Національна Доктрина розвитку освіти України у XXI ст. Концепція Нової української школи.

Поняття про систему освіти і виховання в Україні. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України "Про освіту" (2017р.).

Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти

Загальна середня освіта – основна ланка всебічного розвитку особистості учня: поняття про систему загальної середньої освіти; рівні, строки та форми здобуття загальної середньої освіти; права й обов'язки суб'єктів освітнього процесу. Особливості внутрішньшкільного контролю. Повноваження та обов'язки директора школи та його заступників.

Сутність нової української школи (НУШ). Мета НУШ (нової української школи) та її компоненти. Характеристика основних компетентностей освіти. Особистісні та соціальні якості випускника НУШ. Учитель – головна дійова особа нової реформи про освіту. Особливості підготовки сучасного вчителя для НУШ. Соціальна місія та професійні якості вчителя. Структура загальної середньої освіти (початкова, базова, профільна школа). Автономія школи і якість освіти. Державні та освітні програми. Етапи запровадження реформи НУШ (2016 – 2030 рр.)

Інклюзивна освіта та її забезпечення у закладі освіти

Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою.

Поняття про методичну роботу. Шляхи, засоби й методи розвитку педагогічного мислення, педагогічних умінь та педагогічних здібностей учителя. Основні форми методичної роботи в школі. Методи й форми організації самоосвіти та саморозвитку педагога.

Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Проблеми підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення і поширення перспективного досвіду вчителів і педагогічних колективів, впровадження в практику школи досягнень педагогічної науки як основні завдання удосконалення професіоналізму вчителів. Залучення учительських кадрів до педагогічного пошуку, дослідження актуальних проблем навчання і виховання учнівської молоді, вдосконалення навчально-виховного процесу, відродження української культури та ін. Атестація педагогічних працівників. Сертифікація педагогічних працівників.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	усього	денна форма					
		у тому числі					
го	Лек	Сем	лаб	конс	ІТЗ	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	
Розділ 1. Загальні основи педагогіки							
Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	6	1	1				4
Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження	5	1	1				3
Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості	7	2	2				3
Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	5	1	1				3
Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі	6	1	1				4
<i>Разом за розділом 1</i>	29	6	6				17
Розділ 2. Дидактика – теорія освіти і навчання							
Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання	5	0,5	1				3,5
Тема 7. Суть та структура процесу навчання	6	0,5	1				4,5
Тема 8. Закономірності та принципи навчання.	5	0,5	1				3,5
Тема 9. Зміст освіти	6	0,5	1				4,5
Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.	7	2	2				3
Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.	6	1	2				3
Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.	6	1	2				3
<i>Разом за розділом 2</i>	41	6	10				25
Розділ 3. Теорія виховання							
Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.	6	0,5	2				3,5
Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання	5	0,5	1				3,5
Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання.	7	1	1			2	3
Тема 16. Виховання особистості в колективі.	7	2	2				3
Тема 17. Зміст виховання.	7	0,5	0,5			3	3
Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.	4	0,5	1				2,5

Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.	4	0,5	0,5				3
Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра	3	-	0,5				2,5
Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації	4	0,5	1				2,5
Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.	3	-	0,5				2,5
Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів	5	1	1				3
Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта	4	0,5	0,5				3
Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.	4	0,5	0,5				3
<i>Разом за розділом 3</i>	63	8	12			5	38
Розділ 4. Управління педагогічними системами							
Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні	5	1	0,5				3,5
Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти	6	1	1				4
Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою..	3	-	0,5				2,5
Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників..	3	-	-				3
<i>Разом за розділом 4</i>	17	2	2				13
Усього годин	150	22	30			5	93

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет педагогіки та її основні категорії. Методи науково-педагогічного дослідження.	2
2.	Розвиток і формування особистості	2
3.	Педагогічний процес. Вимоги до особистості вчителя як організатора педагогічного процесу.	2
4.	Предмет дидактики. Сутність, функції, структура навчального процесу.	2
5.	Зміст шкільної освіти. Закономірності й принципи навчання.	2
6.	Методи, прийоми, засоби навчання.	2
7.	Організаційні форми навчання. Урок – основна форма навчання в сучасній школі	2
8.	Контроль у процесі навчання	2
9.	Сутнісні характеристики процесу виховання.	2
10.	Принципи, методи та форми виховання.	2

11.	Виховання особистості в колективі.	2
12.	Зміст виховання. Основні напрями виховного процесу (моральне, національно-патріотичне, правове та естетичне виховання)	2
13.	Зміст виховання. Основні напрями виховного процесу (розумове, трудове, економічне та фізичне виховання).	2
14	Класний керівник – організатор позакласної діяльності учнів	2
15.	Основи теорії управління системою освіти в Україні. Система освіти в Україні. Загальна середня освіта – основна ланка всебічного розвитку особистості учня	2
	Разом	30

8. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу (окремих питань теми), які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в силабусі;
- підготовка до виконання модульних контрольних робіт (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	4
2	Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження	3
3	Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості	3
4	Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	3
5	Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі	4
6	Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання	3,5
7	Тема 7. Суть та структура процесу навчання	4,5
8	Тема 8. Закономірності та принципи навчання.	3,5

9	Тема 9. Зміст освіти	4,5
10	Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.	3
11	Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.	3
12	Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.	3
13	Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.	3,5
14	Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання	3,5
15	Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання.	3
16	Тема 16. Виховання особистості в колективі.	3
17	Тема 17. Зміст виховання.	3
18	Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.	2,5
19	Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.	3
20	Тема 20. Розумовий розвиток особистості школяра	2,5
21	Тема 21. Трудове та економічне виховання. Система профорієнтації	2,5
22	Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.	2,5
23	Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів	3
24	Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта	3
25	Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.	3
26	Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні	3,5
27	Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти	4
28	Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою..	2,5
29	Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників..	3
30	Індивідуальне творче завдання	5
	Разом	98

9. Індивідуальне творче завдання

Підготовка й захист план-конспекту етичної бесіди на актуальну для учнів основної школи тему

10. Методи навчання

Освоєння курсу «Педагогіка» передбачає застосування репродуктивних, пояснювально-ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів навчання.

Методи навчання: традиційні методи: словесні (лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія), наочні (презентація, демонстрація, спостереження), практичні (ділова та рольова ігри, моделювання педагогічних ситуацій, вправи); інтерактивні методи («мозковий штурм», «мікрофон», кейс-метод). Методи СРС: написання есе, робота з електронною бібліотекою, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації (нормативні документи, підручники, науково-методичні статті)

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітня платформа Google Classroom), телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

11. Методи контролю

Робочою навчальною програмою передбачено: оцінювання активності і знань студентів під час семінарських занять, перевірка виконання письмових завдань (*поточний контроль*);

Методи поточного контролю: поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом фронтального та індивідуального усного опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, перевірка й оцінювання виконання студентами практичних завдань та самостійної роботи з використанням навчальних платформ Zoom, Classtime, Google Classroom, а також месенджеру Viber тощо, проведення і перевірки письмових педагогічних диктантів, захисту ІТЗ, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Тематичний контроль проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з розділу (тестування на платформі Classroom)

Підсумковий (семестровий) контроль з курсу. Проводиться у формі екзамену, який передбачає виконання завдань екзаменаційного тесту.

**12. Розподіл балів, які отримують студенти
Система накопичення балів з навчальної дисципліни «Педагогіка»**

Заліковий модуль I									Заліковий модуль II						ІТЗ	ЕКЗАМЕН	СУМА
Розділ 1 (Загальні основи педагогіки)			Розділ 2 (Дидактика)						Розділ 3 (Теорія виховання)			Розділ 4 (Управління педагогічними системами)					
С 1	С 2	С 3	С 4	С 5	С 6	С 7	С 8	С 9	С 10	С 11	С 12	С 13	С 14	С 15			
Семінарські заняття №1-8 + Модульна КР									Семінарські заняття №9-15 + Модульна КР						5 балів	40 балів	100 балів
Максимальна кількість балів																	
29 балів 24 бали за роботу на семінарських заняттях* + 5 балів за модульну контрольну роботу №1									26 балів 21 бал за роботу на семінарських заняттях* + 5 балів за модульну контрольну роботу № 2								

***Накопичення балів на семінарських заняттях:**

Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по темі кожного семінарського заняття оцінюється за 5-бальною системою. Кількість балів за роботу студента на семінарському занятті розраховується за формулою $(Q_n \times 0,6)$, де Q_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідному семінарському занятті.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Поточна оцінка на **семінарських заняттях** визначається за такими критеріями:

5 балів – студент демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару;

4 бали – студент демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики;

3 бали – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань;

2 бали – студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття;

1 бал – студент присутній на семінарському занятті, але не проявляє свої пізнавальні досягнення.

Оцінка контрольної роботи (тесту на 45 питань) здійснюється за критеріями :

5 балів - 36-45 правильні відповіді

4 балів - 30-35 правильні відповіді

3 балів – 24-29 правильні відповіді

2 бали – 15-23 правильні відповіді

1 бали – 0 -14 правильні відповіді

Оцінка ІТЗ здійснюється за параметрами :

0–4 балів – зміст та оформлення роботи; (1 – зміст не відповідає темі ІТЗ, 2 – репродуктивний характер поданого матеріалу; 3 – творчий характер роботи, з недостатньою обґрунтованістю та аргументованістю вибору змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ; 4 – творчий характер роботи з обґрунтованістю вибору теми, мети, завдань, змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ).

0-1 бал – захист (презентація ІТЗ)

Критерії оцінювання екзамену (тест на 85 питань):

Кожна правильна відповідь оцінюється в 0.5 балів. Відтак, студент може набрати від 0 до 40 балів.

Шкала загального оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

14.Рекомендована література

Базова

1. Бондар В. І. Дидактика: Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. / Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альма-матер).
3. Волкова Н. П. Педагогіка: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf> 17.
4. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти і навчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Видання 2-е, доопрацьоване і доповнене. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. – 218 с
<http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1238/1/%D0%93%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B95%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf>
5. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Чернігів, 2016. – 528 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/pedagogika/1473451787>
6. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб./ С.Г. Карпенчук – 2-е вид., - К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
7. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 445 с.
8. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання. К.: Знання 2008. 415с.
9. Кузьмінський А.І., Омеляненко С.В. Настільна книга класного керівника: навч.-метод. посібник / А.І.Кузьмінський, С.В. Омеляненко. – К., 2012. – 262 с.
10. Кучерявий О. Г Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Слово, 2014. – 440 с
11. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Лозова В.І., Троцько Г.В. – Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Х.: ОВС, 2002. – 400 с.
12. Мазоха Д. С. Педагогіка: навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
13. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://4vpupo.org.ua/download/metod_prob1/pedagogika.pdf

14. Малафіїк І.В. Дидактика: навчальний посібник / І.В.Малафіїк. – К. : Кондор, 2009. – 398 с.
15. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://textbook.com.ua/authors/malafiyik-iv>
16. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навчальний посібник / С. Г. Мельничук. – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. – 288 с.
17. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. – 3-є вид., доповнене. – К., 2001. – 608 с.
18. Нісімчук А. С. Педагогіка: Підручник. – К.: Атіка, 2007. – 344 с.
19. Островерхова Н.М. Аналіз уроку : концепції, методики, технології / Н.М.Островерхова. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2003. – 352 с.
20. Пальчевський С.С. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2008. – 496 с.
21. Пащенко М.І. Педагогіка: навч. посібник/ М.І. Пащенко, І.В. Красноштан. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 228 с.
22. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. – К., 2006. – 311 с.
23. Педагогіка: навчальний посібник / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов – 2-е вид., вип. і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 416 с.
24. Соціально-педагогічний словник / За заг.ред.В.В. Радула. Вид 2-е. – Харків: Мачулін, 2015. – 444 с.
25. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогічних спеціальностей - Київ : Кондор, 2014. – 390 с
26. Фіцула М. М. Педагогіка : навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/49977-metodi-naukovo-pedagogchnogo-dosljdjennya.html>
27. Чайка В. М. Основи дидактики: навчальний посібник. – К. : Академвидав, 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/pedagogika/1473451780>
28. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник / В. В. Ягупов. – Либідь, 2002. – 560 с.

Законодавчі і нормативні документи.

1. Україна. КМУ. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 р. №988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
2. Україна. Конституція (1996). Конституція України : офіц. текст. К. : Преса України, 1997. 80 с.
3. Україна. Президент. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : указ президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL: <http://www.president.gov.ua/ru/documents/15828.html>.

4. Майбутнє патріотизму: Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Управління освітою. 2015. № 3. С. 13–17.
5. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України - 2000. - №22. - С.3-7.
6. Закон України «Про освіту». (2017). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Law of Ukraine “On Education”). (2017).
7. Конституція України: [зі змін. та допов., внесеними Законом України від від 21 лютого 2014 року N 742-VII]. – Харків: Фактор, 2015. – 118 с.
8. Концепція «Нова українська школа». (2016). Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
9. Закон України «Про загальну середню освіту» 13.05.1999 № 651-XIV зі змін. та доповн. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
10. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/

Додаткова

1. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. — К. : Алатон, 2020. — 64 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. / І.Д. Бех – К.: Либідь, 2008. - 848 с.
3. Бондар В. І. Дидактика: Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В. І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
4. Дем'янюк Т.Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: науково-методичний посібник / Т.Д. Дем'янюк. – Суми: Видавництво "Антей", 2006. – 384 с.
5. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Воротникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 48 с.
6. Дистанційні технології в освіті: збірник науково-методичних рекомендації щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину / під ред. Ю. О. Бурцевої, Д. В. Малєєва. – Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2020. – 95 с.
7. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. — Львів, 2016. — 178 с.
8. Майбутнє патріотизму: Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Управління освітою. 2015. № 3. С. 13–17.
9. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи / І.В. Малафіїк. - К.: ВД «Слово», 2014. – 1015 с.
10. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному

середовищі: навчально-методичний посібник / Колупаєва А. А., Таранченко О. М. – Харків: Вид-во “Ранок”, 2019. – 304 с.

11. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільїч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.

12. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України - 2000. - №22. - С.3-7.

13. Портфолію вчителя / уклад. А. А. Пуліна // Мистецтво в школі.– 2010.– №3 (березень).– С. 24–5.

14. Практичний посібник «Демократична школа»/ Європейський центр імені Вергеланда, 2017. – 34 с.

15. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 192 с.

16. Трухін І.О. Основи шкільного виховання: Навч. посібн. / І. Трухін, О. Шпак. – К: вид-во навчальної літератури, 2004. – 368 с.

17. Філенко, Л. І. Майстер-клас „Сучасні підходи до організації навчання” // Географія.– 2010.– №1 (січень).– С. 4–8.

18. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закладів / В. М. Чайка. – К. : Академвидав, 2011. – 240 с.

19. Чи подобається школа учням, батькам, учителям? [Текст]: [анкети і діагностична методика] // Класному керівнику: як оцінити ефективність виховної роботи / упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко.– К.: Шк. світ, 2010.– 120 с.– (Б-ка „Шкільного світу”).– С. 99–118.

20. Шиліна Н.Є. Педагогіка: [навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей] / Шиліна Н.Є. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 188 с.

21. Школа особистісно орієнтованої педагогіки [Текст] // Позакласний час.– 2010.– №2.– С. 91–106.

22. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навчально-методичний посібник для студ. пед. навч. закладів / П. М. Щербань. – Київ: Вища школа, 2002. – 215 с.

23. Якушева, Г. В. Атестація – крок до творчості вчителя [Текст]: нестандартна педрада Мистецтво в школі.– 2010.– №3 (березень).– С.246–249. Інклюзивне навчання: Інформаційний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти / упорядники: Софій Наталія Зіновіївна, Найда Юлія Михайлівна – Київ: 2019. – 59 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка
<https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського <http://www.dnpb.gov.ua>
3. Комунальний заклад „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”<http://www.lonpb.com.ua>
4. Миколаївська науково-педагогічна бібліотека <http://www.library.mk.ua>
5. edu.ukrsat.com
6. <https://www.osvita.org>
7. <https://osvitoria.media/experience/>
8. http://ebooktime.net/book_346.html
9. http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki
10. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php
11. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
12. <http://www.nbu.gov.ua>